

ανοικτά μαθήματα
opencourses

ανοικτά ψηφιακά μαθήματα στα ελληνικά ΑΕΙ

Λ. Μεράκος, Π. Μπαλαούρας, Κ. Τσιμπάνης

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ακαδημαϊκό Διαδίκτυο GUnet

ΕΚΤ, Διεθνές Συνέδριο - Ανοικτή Πρόσβαση, 16 - 18 Οκτωβρίου 2013

ανοικτά ψηφιακά μαθήματα (ΑΨΜ)

- ...«δωρεάν και ανοικτή διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο που είναι οργανωμένο ως αυτοτελές μάθημα»...
- ανοικτό περιεχόμενο
 - επαναχρησιμοποίηση
 - προσαρμογή
 - επαναδιανομή
- συνήθως δεν προσφέρεται πιστοποιητικό ούτε πρόσβαση στον διδάσκοντα

το «κίνημα» για ανοικτή εκπαίδευση

- ανοικτά ψηφιακά μαθήματα
 - «κίνημα» στα πανεπιστήμια
 - [opencourseware \(OCW\) consortium](#)
 - [moocs](#) - massive open online courses (π.χ. [coursera.org](#), [openuped.eu](#))
- ανοικτοί εκπαιδευτικοί πόροι
 - διδασκαλία, μάθηση, έρευνα
- ανοικτή εκπαίδευση
 - opening up education (ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για αναβάθμιση της εκπαίδευσης μέσω νέων τεχνολογιών)

η ελληνική εμπειρία

- ΑΕΙ
 - σχεδιασμός ενιαίας πολιτικής υπηρεσιών και υποδομών για την υποστήριξη των ψηφιακών μαθημάτων (GUnet, 2001)
- ελληνική ανοικτή πλατφόρμα Open eClass (2003)
 - «καλλιέργησε» την ψηφιακή κουλτούρα στην ακαδημαϊκή κοινότητα
 - άνοιξε το δρόμο για μαζική ανάπτυξη και χρήση ΨΜ (> 27.000 ΨΜ, 517.000 εγγεγραμμένοι χρήστες)

η εικόνα σήμερα (ποσοτικά στοιχεία)

ψηφιακά μαθήματα στα ΑΕΙ (σε αριθμούς)

	Τύπος στοιχείου	Αριθμός
1	ΨΜ	> 27.000
2	ΨΜ ανοικτής πρόσβασης	> 11.400
3	ΨΜ ανοικτής εγγραφής	> 11.500
4	Κλειστά ΨΜ	> 4.140
5	Εκπαιδευτές	> 11.000
6	Εγγεγραμμένοι εκπαιδευόμενοι	> 517.000
8	Εγκαταστάσεις πλατφορμών	60

- ενεργή κοινότητα δημιουργών (> 11.000)
- μεγάλος αριθμός ωφελούμενων (>517.000)
- περιεχόμενο διασκορπισμένο σε μεγάλο αριθμό εγκαταστάσεων
- απουσία εθνικής πύλη συνάθροισης πληροφοριών με δυνατότητα αναζήτησης ΨΜ

η εικόνα σήμερα (ποιοτικά χαρακτηριστικά)

- Μόνο ένα μικρό ποσοστό πλησιάζει στον ορισμό του ΑΨΜ
 - αποθετήριο υλικού (σημαντικό ποσοστό)
 - δομημένα με ενότητες και στόχους (ικανοποιητικό ποσοστό, κλειστή πρόσβαση)
 - μόνο κέλυφος (μικρό ποσοστό)
 - πολυμεσικό υλικό (εξαιρετικά μικρό ποσοστό)
- δυνατότητες ανάδρασης: μικρή αξιοποίηση
- δεν αντιμετωπίζονται
 - δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
 - συστάσεις προσβασιμότητας (ΑΜΕΑ, “design for all”)

ψηφιακά μαθήματα: «άνοιγμα» στην δια βίου μάθηση

- **Τι πρέπει να γίνει;**
 - αναβάθμιση δομής (προδιαγραφές)
 - αλλαγή τρόπου παρουσίασης περιεχομένου
 - εύκολη οριζόντια αναζήτηση (εθνική πύλη)
 - περισσότερο «**ανοικτό περιεχόμενο**»
 - κουλτούρα ανοικτής πρόσβασης στην ακαδημαϊκή κοινότητα
 - αντιστροφή σεναρίου: το ψηφιακό μάθημα γίνεται αυτοτελές
 - **Flip the classroom ?**

εθνική πρωτοβουλία

- το πανεπιστήμιο ανοίγει στην κοινωνία
 - υλοποίηση μιας **δέσμης έργων** για τη δημιουργία ανοικτών μαθημάτων σε εθνικό επίπεδο (Υπουργείο Παιδείας, ΕΣΠΑ, ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», Πρόσκληση 101, 2012)
- κάθετες (ιδρυματικές) πράξεις
 - ανάπτυξη ανοικτών μαθημάτων (από το πρόγραμμα σπουδών) στα ΑΕΙ
- οριζόντια (κεντρική) πράξη
 - εθνική πύλη αναζήτησης μαθημάτων
 - παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών και υποδομών στις ιδρυματικές πράξεις
<http://ocw-project.gunet.gr/>

εθνική πύλη ανοικτών μαθημάτων

ανοικτή διαδικτυακή πύλη
www.opencourses.gr

εθνικό μητρώο
ανοικτών μαθημάτων
&
εθνικός συσσωρευτής
μεταδεδομένων
ανοικτών μαθημάτων

πύλη αναζήτησης
ανοικτών μαθημάτων

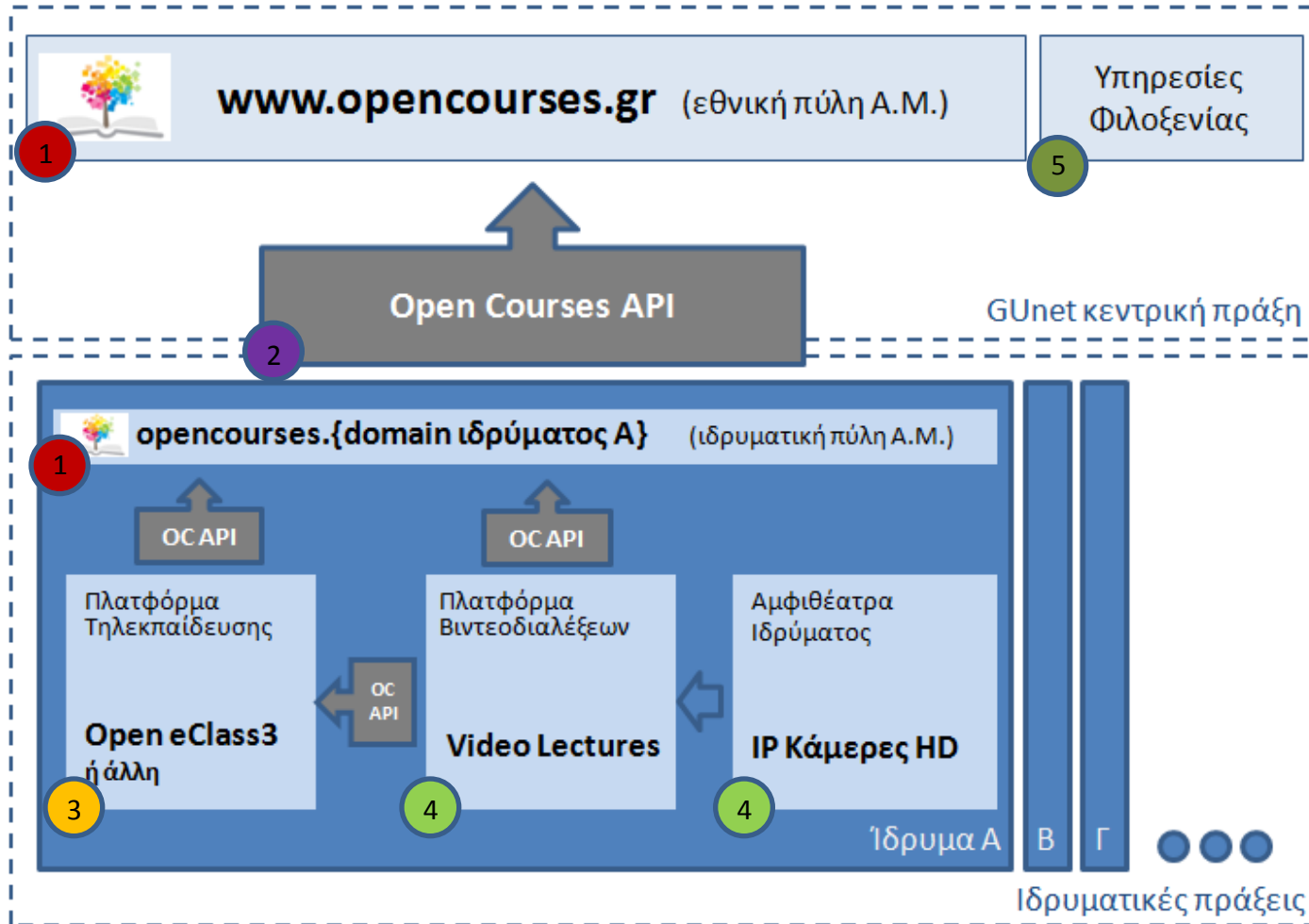
- βάσει μεταδεδομένων
επιστημονικό πεδίο,
ίδρυμα , τμήμα,
δημιουργός
- βάσει χαρακτ. *web2.0*
πρόσφατη ανάρτηση, πιο
δημοφιλής, καλύτερες
βαθμολογίες
- βάσει σημασιολογικού
περιεχομένου

πύλη πληροφόρησης,
ενημέρωσης

API επικοινωνίας με ιδρυματικές πλατφόρμες

τεχνικός σχεδιασμός

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (οριζόντια πράξη)

- προδιαγραφές
(ανοικτών μαθημάτων, περιεχομένου, προσβασιμότητας)
- κατάρτιση - εκπαίδευση
(διαδικασίες, πνευματικά δικαιώματα, προσβασιμότητα, ανοικτά μαθήματα)
- υποστήριξη – επικοινωνία
(πρότυπα μαθήματα, οδηγίες, forum, τεχνικά θέματα)
- ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, διάχυση
(portal έργου, φυλλάδια, αφίσες, δελτία τύπου, newsletters, ημερίδες)
- υπηρεσίες φιλοξενίας
(hosting – περιορισμένης χωρητικότητας)

ανοικτά μαθήματα (προδιαγραφές, στόχοι)

προδιαγραφές

A-

- περιγραφή μαθήματος, στόχοι
- λέξεις κλειδιά, βασικοί όροι
- οργάνωση υλικού σε θεματικές ενότητες
- σημειώσεις, διαφάνειες, εκπ. υλικό
- βιβλιογραφία

A

- podcasts, εκφωνήσεις στις διαφάνειες

A+

- ασκήσεις αυτοαξιολόγησης
- ψηφιακές πηγές
- πολυμεσικό υλικό

στόχοι

Κατηγορία ΑΨΜ	Αριθμός ΑΨΜ
A-	5573
A	573
A+	1093
Σύνολο	7239

ΑΨΜ: ανοικτές ερωτήσεις

- παιδαγωγική και οικονομική αποτελεσματικότητα;
- εκμετάλλευση δυνατοτήτων νέων τεχνολογιών;
- εθνική /ιδρυματική πολιτική για τα ΑΨΜ και την ανοικτή εκπαίδευση;
- βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα;
- δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας;
- αλλάζει ο ρόλος του πανεπιστημιακού δάσκαλου;

ανοικτά μαθήματα
opencourses

τα «ανοικτά μαθήματα» ανοίγουν το Πανεπιστήμιο στην κοινωνία

ΕΚΤ, Διεθνές Συνέδριο - Ανοικτή Πρόσβαση, 16 - 18 Οκτωβρίου 2013

άδεια χρήσης

Το παρόν υλικό υπόκειται σε άδεια χρήσης creative commons

υποστήριξη μελών ΔΕΠ/ΕΠ

- ανοικτό forum επικοινωνίας
- κατάρτιση - ενημέρωση
 - προσβασιμότητα υλικού
 - πνευματικά δικαιώματα
- ανάδειξη καλύτερων μαθημάτων και βέλτιστων πρακτικών
- υποστήριξη κοινότητας ανάπτυξης ανοικτού περιεχομένου

υποστήριξη ιδρυματικών ομάδων

- προδιαγραφές-οδηγίες
 - τεχνικές προδιαγραφές οπτικοακουστικού εξοπλισμού και λογισμικού
 - προδιαγραφές δομής ανοικτών μαθημάτων
 - οδηγίες ανάπτυξης περιεχομένου σύμφωνα με διεθνείς συστάσεις προσβασιμότητας
- κατάρτιση προσωπικού υποστήριξης
- υποστήριξη σε θέματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
- δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και δημοσιότητας

παράμετροι επιτυχίας

- ενεργοποίηση/συμμετοχή μελών ΔΕΠ/ΕΠ
- ενίσχυση της κουλτούρας ανάπτυξης ανοικτού περιεχομένου
- ποιότητα ανοικτών μαθημάτων (δομή, παιδαγωγική προσέγγιση)
- ευρεία χρήση από φοιτητές & αυτο-εκπαιδευόμενους
- δημιουργία συνεργιών μεταξύ καθηγητών, τμημάτων, ιδρυμάτων, Α' & Β' εκπαίδευσης ...

